

Dr. KOVÁCS LAJOS

PÜSPÖKI JELENTÉS

AZ 1988. NOVEMBER 21 — 1989. NOVEMBER 30. KÖZTI IDŐSZAKRÓL

Múlt évben, 1988. december 4—5. napjain Székelykeresztúron zsinati főtanácsi gyűlést tartottunk. Az azóta eltelt időszakról jelentésemet az alábbiakban terjesztem elő.

I. Kinevezések

a) *Lelkészek*

Léta Sándor gyakorló segédlelkészt 1989. október 1-től kineveztem Petrozsényba.

Pálffy Tamás rendes lelkészt 1989. november 1-től Homoródjánosfalváról áthelyeztem a datki egyházközségbe.

Kiss Gergely rendes lelkészt 1989. november 1-től a tordátfalvi egyházközségből áthelyeztem a székelyszentmihály-bencédi társegyházközségbe.

b) *Énekvezérek*

Pálfi Domokost egész normás énekvezérnek 1989. január 1-től kineveztem a brassói újvárosi egyházközségbe.

Pálfi Dénesné Kereki Ildikót 1989. július 1-től egész normás énekvezérnek kineveztem a bethlenszentmiklósi egyházközségbe.

II. Személyi változások az egyházi központban; nyugdíjazások, elhalálozások.

a) Az egyházi központban a megüresedett gépkocsivezetői-karbantartói állásra 1989. március 1-től Péterffi Attilát alkalmaztuk.

b) Májay Endréné Kerekes Cecilia, a brassói egyházközség énekvezére, 25 évi szolgálat után 55 éves korában, 1989. április 1-én nyugdíjba vonult.

Bedő Béla, a datki egyházközség lelkésze, aki Szentivánlaborfalván 7 és Datkon 36 évig szolgált, betegségére való tekintettel, püspöki engedéllyel, 69 éves korában 1989. október 1-én nyugdíjba vonult.

c) Bálint Ferenc kolozsi lelkész, aki 11 évig Magyarországon és 20 évig Kolozson szolgált, 63 éves korában, súlyos szívbetegségben, 1989. január 16-án, Kolozson elhunyt. A temetésén, melyen 23 lelkész vett részt, a gyászszertartást Benedek Agoston kolozsvár-monostori lelkész végezte. Egyetemes egyházunk részvétét dr. Kovács Lajos püspök és Benedek Sándor Kolozs-Torda körüli esperes tolmácsolták; a sírnál Kolcsár Sándor Maros-Küküllő körüli esperes búcsúztatta.

d) Kökösi Kálmán lelkész, aki rövid ideig Bölönben, Vargyason, Szabédon, 20 évig Mészkon és 25 évig Arkoson, összesen 47 évig mint lelkész és 8 évig mint a sepsiszentgyörgyi egyházkör esperese szol-

gált, és 1980. december 1-én nyugdíjba vonult, 1989. november 6-án 77 éves korában Sepsiszentgyörgyön elhunyt. A temetési szertartást Török Aron sepsiszentgyörgyi lelkész végezte. Végso nyughelyére, a kökösi családi sírba helyezték. Itt Andrási György előadótanácsos az egyházi központ, dr. Fazakas Miklós a világiak, Gál Jenő esperes a kori lelkészek, Fülöp Dezső mészki és Fekete Dezső árkosi lelkészek volt egyházközségei, végül Székely János kökösi lelkész a szülőföld nevében búcsúztatták.

Ujoman kinevezett lelkész és énekvezér atyánkfiait új munkahelyükön szeretettel köszöntjük; nyugalomba vonult testvéreink részére Isten áldását kérjük. Az örökkévalóságba távozott két lelkész emlékét, akik életük folyamán az evangélium öntudatos szószólói voltak és hűveknek az Isten- és emberszeretet parancsolatainak cselekvésében jézustanítványi lelkületükkel példát mutattak, hálás kegyelettel örizzük.

III. Püspöki tevékenységem

Az 1988. évet búcsúztató istentiszteleten a lelkészi szolgálatot végeztem.

Újév reggelén, a délelőtti istentisztelet után, a gyülekezet számos tagja jelent meg a püspöki lakásban és vett részt egy bensőséges találkozáson, meghallgatta dr. Erdő János főjegyző köszöntését és az azt követő püspöki válaszbeszédet, kifejezést adva annak a bizonyosságnak, hogy Isten gondviselése nyomán egyházunk élete az új esztendőben is eredményes és áldásos lesz.

Február 6—7. napjain részt vettem a Teológiai Intézet ún. csendes napjain.

Február 11-én Gazdag Árpád pót-szakvizsgáján elnököltem.

Március 6—7. napjain részt vettem a kolozs-tordai egyházkör Kolozsváron tartott I. évnegyedi lelkészi értekezletén.

Április 4—7. napjain részt vettem az Unitárius Világszövetség Vezető Tanácsának Frankfurtban tartott gyűlésén, melyen tájékoztatás hangzott el a szervezet sokirányú tevékenységéről.

Június 6—7. napjain a kolozs-tordai egyházkör II. negyedévi értekezletét Torockón tartották, amelyen a 20. század egyik kiemelkedő teológusáról, Bultmann Rudolfról tartottam előadást.

Június 13—14. napjain a maros-küküllői egyházkör Marosvásárhelyen tartott II. negyedévi értekezletén vettem részt. Itt is felolvastam Bultmann Rudolfról készített előadásomat.

Június 25-én a Teológiai Intézet évzáró istentiszteletén prédikáltam.

Június 26—30. napjain részt vettem Léta Sándor jeles minősítést nyert szakvizsgáján. Örömmel jelenthetem, hogy ez az ifjú mint teológiai hallgató mindvégig mintaserű magatartásról és kiváló szorgalomról tett bizonyosságot. További fejlődése elé nagy reménységgel tekintünk.

Június 26. és július 7. között 25 lelkész részvételével továbbképző tanfolyamot tartottunk az előző évek programja szerint, amely minden tekintetben eredményesnek bizonyult. A jövő évi tanfolyamra az egyházi központ, az elhangzott vélemények figyelembe vételével, új programot készít.

Július 9-én püspöki vizsgálatot tartottam a kolozsi egyházközségben, amelyen feleségem, Benedek Sándor esperes, Andrási György előadótanácsos és Farkas Dénes főszámvevő vettek részt. A lelkész,

buzgó gyülekezet gondozását Bálint Ferenc elhunytával Székely László, a Nyugdíjintézet vezetője vállalta. A nehéz közlekedési viszonyok ellenére, példaadó hivatástudattal végzi a gyülekezet gondozását, amelynek eredményeképpen, az egyházi központ anyagi támogatásával és a hívek áldozatkészségével, szép templomukat kívül-belül megjavították. Gondnokuk, Dezső János és pénztárosuk Pilbák István, akik a templom javításának a munkálataiban erőn felüli munkával vettek részt. Vasárnap lévén, az elszármazott hívek jelentős részének és az egész gyülekezetnek a jelenlétében folyt le az istentisztelet. Kassai Géza református lelkész köszöntésében, a két testvérelekezet együttműködését hangsúlyozva, megemlítette, hogy a református hívek is jelentős anyagi támogatással járultak hozzá a templom megjavításához. Marcu Alexandru, a román ortodox egyházközség lelkésze is meglehangú üdvözlést mondott. Az ünnepség szeretetvendégséggel fejeződött be.

Július 15-én szombaton, Nagyváradon tartottam püspöki vizsgálatot, amelynek résztvevői Benedek Sándor esperes, András György előadótanácsos és Farkas Dénes főszámvevő voltak. A gyülekezet vezetőinek jelenlétében Boda József lelkész és hitvestársa láttak vendégül.

Az egyházközség ügymenetének megvizsgálása után látogatást tettünk Coman Vasile ortodox, Papp László református püspököknél, valamint Dáskál István római katolikus ordináriusnál. Az egyetemes egyház anyagi támogatásával megvásárolt, templomul és lelkészi lakásul szolgáló épületet, a hívek a püspöki vizsgálat tiszteletére belülről és kívülről lemeszelték, rendbehozták. Az este 6 órakor tartott istentiszteleten a hívek, a bihari és nagyszalontai szórványgyülekezetek tagjaival kiegészülve, szép számmal jelentek meg. A gyülekezet lelkésze 33 éve Boda József, gondnoka Székely Béla. A helyi üdvözlések után Fazakas Sándor, a Nagyvárad Református Egyházkerület, Deák Ödön ny. lelkész az evangélikus egyházközség üdvözlését tolmácsolta, amelynek gyülekezeti termében az unitáriusok évtizedeken át tartották istentiszteletüket. Végül Dáskál István római katolikus ordinárius mondott meglehangú köszöntést.

Az egyházközség figyelmét felhívtuk arra, hogy minden eszközzel, főképpen állandó lelkigondozással, szeretetvendégségek rendezésével és a valláserkölcsi nevelés pontos végzésével fokozza a buzgóbb templomlátogatást. Az istentisztelet végeztével szeretetvendégségen vettünk részt.

Másnap, július 16-án, vasárnap délelőtt az aradi leányegyházközséget látogattuk meg. Ez a lelkes közösség, amelynek vezetője Háry József gondnok, nagy szeretettel fogadott Simén Aranka régi, buzgó hívünk vendégszerető otthonában. Temesvári filiánk néhány tagja is Jakab Ferenc gondnok vezetésével jelen volt a vizsgálaton.

Boda József lelkész mindkét leányegyházközséget a nagy ünnepek alkalmával rendszeresen látogatja. Az istentiszteleten a tanácsterem teljesen megtelt híveinkkel, akik a gondnok üdvözlése után rövid műsort is szolgáltatottak, melyből kiemelkedett Incze Katalin ny. tanárnő köszöntése és a gondnok hegedűjátéka. Istentisztelet után látogatást tettünk Mózes Árpád evangélikus esperesnél, aki a gyülekezet iránt nagy jóakaratot tanúsít. Délután meglátogattuk Timotei ortodox püspököt, aki szeretettel fogadott. Útban Nagyvárad felé Kibédi Sándor nagyszalontai buzgó hívünk szívesen látott vendégei voltunk. A bihari szórványunkat másnap délelőtt látogattuk meg és felkerestük Körös-

pataki Kiss Károly volt lelkész sírját. Megnyúgvással jegyeztük fel, hogy az egyházközség földterületének nagy részét visszaszereztük. Elutazásunk előtt Boda József és hitvestársa vendégszeretetét élveztük.

A körülmények miatt a lupényi és petrozsényi egyházközségek meglátogatását a jövő évre halasztottuk. Ezen kívül még néhány Kolozs-Torda köri egyházközség meglátogatására is csak a jövő évben kerülhet sor.

Augusztus 27-én székelyudvarhelyi egyházközség Rüszt Domokos segédlelkész és Nagy Lajos gondnok elnöklétével, a keblitanácsosok, gazdasági bizottsági tagok, valamint mintegy 300 gyülekezeti tag részvételével, rendkívüli közgyűlést tartott. Az egyházi központot dr. Erdő János egyházi főjegyző képviselte; jelen volt Farkas Dénes főkönyvelő is. A gyűlés, dr. Szász Dénes lelkész megfelelő előkészítő munkája eredményeképpen, az egyházközség tagjainak nagyértékű megnövekedése miatt, egyhangú határozatban kimondta az egyházközség két önálló gyülekezetre való szétosztását, kb. hasonló lélekszámmal. Amíg az új egyházközségben istentiszteleti helyiség vétel vagy építés útján megvalósulhat, rendelkezésre fog állni a jelenlegi templom, mely az úrvacsorai kegyzserekkel és egyéb javakkal együtt közös használatban marad. A gyűlés egyéb gyakorlati kérdésekben is teljesen egyhangú határozatot hozott. Az I. sz. egyházközség lelkésze, dr. Szász Dénes bejelentette 1989. december 31-i hatállyal való nyugdíjba menetelét.

Augusztus 1-én jelen voltam a Bukarestben megtartott interkonfeszcionális gyűlésen az Ortodox Teológiai Intézet dísztermében, amelyen Teoctist pátriárka elnöklétével az összes egyházak vezetői részt vettek. Ez alkalommal egyházunk nevében én is beszédet mondtam.

Augusztus 23. és 24. napjain a 30 évvel ezelőtt szakvizsgázott lelkészek találkoztak Medgyesen Kiss Károly lelkész és hitvestársa vendégszerető otthonában, amelyen jómagam is feleségemmel együtt részt vettem. A találkozáson András György, Kiss Károly és Török Elek vettek részt.

Szeptember 9-én Rezi Elek tanárral együtt, az IARF angliai tagcsoportjának meghívására, Angliába utaztunk. Látogatásunk egész ideje alatt házigazdánk Peter Godfrey londoni missziós lelkész és hitvestársa gondoskodását és vendégszeretetét élveztük. Meglátogattunk több londoni gyülekezetet és a híres unitárius dr. Williams-könyvtárat, amelynek legnagyobb értéke az unitarizmus történetével kapcsolatos gyűjtemény. Birmingham városában egy három napos teológiai konferencián vettünk részt, amely az 1990 július végén Hamburgban megrendezendő IARF Világkongresszust készítette elő. Menet is, jövet is látogatást tettünk Világszervezetünk frankfurti központjában.

Szeptember 24-én a teológiai évnyitó istentiszteletet felkérésre, távollétem miatt, az őszi hálaadás ünnepével egybekapcsolva dr. Erdő János egyházi főjegyző végezte. Október 24-én a 40 évvel ezelőtt szakvizsgázott lelkészek gyűltek össze találkozóra Kolozsváron. Ez volt annak idején az akkori idők legnépesebb csoportja. 9-én tettek szakvizsgát: Albert Attila volt sepsikőröspataki, Benczédi Ferenc dombói, Botha Dénes fiatfalvi, Bustya Albert magyarsárosi, Kolcsár Sándor marosvásárhelyi, Máthé Ödön nyomáti, Székely László nyugdíjintézeti vezető és Szathmári József járai lelkészek, valamint Zihanyi József, aki vaksága miatt lelkészi állást nem vállalt. Közülük Bustya Albert és Zihanyi József elhunytak, Máthé Ödön pedig külföldi tartózkodása miatt hiány-

zott. Hat lelkészünk volt jelen, mindegyikük hitvestársával együtt. Tanáraik közül dr. Erdő János, dr. Lőrinczi Mihály és jómagam feleségemmel együtt vettünk részt a találkozón.

Október 26-án az ODUS és a FDUS, a Szocialista Egységfront szervezete tartotta a Nagy Nemzetgyűlés összehívása előtti napon gyűléseit. Az előbbi szervezet gyűlésén egyházunk nevében én is felszóltam.

Október 28-án, feleségemmel és Farkas Dénes főszámvevővel együtt részt vettem a Bedő Béla lelkész nyugdíjba menetelével megüresedett datki egyházközségbe Homoródjánosfalváról áthelyezett Pálffy Tamás lelkész beköszöntőjén, amelyen az onnan nemrégén elköltözött lelkész is jelen volt. A beiktatást Gál Jenő köri esperes végezte. Lelkész volt hívei egy autóbusszal érkező, részt vettek az ünnepségen. Az ünnepi istentiszteleten a tartalmas beköszöntő és a püspök szószéki beszéde, valamint a helyi köszöntők után Kiss Jenő köri jegyző, Biró Barna, Márkos Ervin, Török Áron lelkészek és a volt lelkész, Bedő Béla, valamint a jánosfalvi gyülekezet nevében hangzottak el köszöntések. Ezután tartalmas műsor következett, amelyen az énekvezér által vezetett énekkar eredményesen szerepelt. A hívek az istentiszteleten nagy számban vettek részt. A templomát buzgón látogató gyülekezet egységes közösség.

November 7—9. napjain Világszövetségünk frankfurti központjában tartott gyűléseken vettem részt. Kísérőm Mikó Lőrinc előadótanácsos volt. A megbeszélések legfőbb témája a jövő évi hamburgi kongresszus előkészítése volt, melynek egyik tárgysorozati pontjaként sor fog kerülni a Schweitzer Albert díj átadására. Ezt a díjat ez alkalommal dr. Erdő János egyházi főjegyző fogja kapni. A kongresszusi istentisztelet végzésére a vezetőség engem kért fel. A gyűlések megkezdése előtt Diether Gehrman otthonában rendezett vacsorán 80 éves születésnapom alkalmából Eugen Pickett elnök köszöntött, meleg hangon, értékelve a Világszövetség irányításában — nem csupán mint annak elnöke, hanem mint a Vezető Tanács közel 20 éve állandó tagja — végzett eredményes munkámat.

November 12-én ünnepelte az Ortodox Egyház Herineanu Teofil kolozsvári érsek 80. születésnapját. Külföldi tartózkodásom miatt távol lévén, az ünnepségen felkérésre dr. Erdő János főjegyző vett részt és a fogadás alkalmával egyházunk nevében köszöntőt is mondott.

IV. Lelkésznevelés

Az 1988—89. tanévben hallgatóink száma az öt évfolyamon 11 volt. Az 1989—90. tanévre az I. évfolyamra felvettünk 2 hallgatót; ezek egyike katonai szolgálatot teljesít. A tavaly felvett katonai szolgálatot teljesítő hallgatóval együtt az I. éven 2, a II. éven 3, a III. éven 2, a IV. éven 3, az V. éven 2 hallgató tanult, összlétszámuk 12. Kértük a Vallásügyi Hivatalt, hogy járuljon hozzá egy nő hallgató létszámon felüli felvételéhez, de a jóváhagyást nem kaptuk meg.

A lelki nevelés felelős tanárának, dr. Szabó Árpád jelentése szerint az elmúlt tanévben is a tanítás zökkenőmentesen folyt és jelenleg is akadály nélkül folyik. A bentlakás felügyelője Rezi Elek tanár. Fegyelmi eljárásra nem került sor. Egy bibliakör működik az összes hallgatók részére Rezi Elek tanár vezetésével. A hallgatók a vasárnapi istentiszteleten példaadó pontossággal vesznek részt, és a reggeli áhítatokat eredményesen végzik. Minden hallgató a sátoros ünnepe-

ken légátusként szerepelt; szolgálatuk a lelkészek jelentése szerint általában megfelelő, a legtöbb esetben kifogástalan volt. A jelentések elismeréssel szóltak a hallgatók szolgálatkész, figyelmes magatartásáról és viselkedéséről, mind a lelkészi családokban, mind a gyülekezetekben. Légátust fogadó egyházközségeknek és azok lelkészeinek megértő támogatásukért ezúton is hálás köszönetet mondunk.

A Dávid Ferenc halála 410. évfordulóján, november 15-én a teológiai hallgatók népes gyülekezet jelenlétében, a kolozsvári belvárosi templomban ünnepélyt rendeztek. Imát Benedek Mihály, egyházi beszédet Kelemen Levente V. éves hallgatók mondtak. Mindketten kifogástalan szószéki szolgálatot végeztek. Ezen kívül a hallgatók szavalókórusa szerepelt, Sándor Szilárd I. és Kovács Sándor II. éves hallgatók szavaltak, Szentgyörgyi Sándor III. éves hallgató orgonakisérettel énekszámot adott elő.

Sajnálattal jelentjük, hogy Gazdag Árpád teológiai hallgató, aki egyszer már eltávozott az Intézetből, de később engedélyt kapott tanulmányai folytatására, szakvizsgája eredményes letétele után kijelentette, hogy képtelen gyülekezeti szolgálatra és világi pályára lép. Sajnálattal kellett tudomásul vennünk, hogy Kedei Mózes újszékelyi lelkész, a doktori tanfolyam hallgatója, aki a Vallásügyi Hivatal jóváhagyásával vállalta, hogy 1989. február 1-től kezdődőleg óraadói minőségben a gyakorlati tanszéken előadásokat tartson, a tanév végén bejelentette, hogy ezt a vállalást tovább nem tudja teljesíteni. Ezért ennek a tanévnek az elején a három teológiai tanárnak kellett a gyakorlati tanszék óráinak ellátását átmenetileg újravállalnia.

Ugyanakkor nagy örömmel és megelégedéssel közölhetem, hogy beható megbeszélések eredményeképpen Szász Ferenc doktorjelölt, a brassói újvárosi egyházközség lelkésze, kérésünkre vállalta, hogy minden erejét a doktori tanfolyam lehető legrövidebb időn belüli elvégzésére fogja fordítani. Ígéretet tett, hogy amennyiben arra megbízást kap, hajlandó lesz 1990—1991-ik tanév első felétől kezdve a gyakorlati tanszék óráinak egy részét vállalni és doktori dolgozatát a gyakorlati teológia tárgyköréből elkészíteni. A megbeszélés alapján részére az egyházi központ megfelelő lakást fog biztosítani. Egy közeli egyházközség gondozását is elvállalva, mindent meg fog tenni, hogy az üresen álló gyakorlati tanszéket doktori vizsgája letétele után elfoglalhassa. Ha ez a terv sikerül, egyházunknak egy igen jelentős kérdés megoldást fog nyerni.

A teológiai bentlakás sürgős javítást igényel. Ezért az E. K. Tanács kérte egyházközségeket, hogy ettől az esztendőtol kezdve őszi hálaadás ünnepének perselypénzét ajánlja fel erre a célra. Ebben az esztendőben eddig 70 egyházközségből összesen 34 906 lej folyt be, de a befizetés még nem zárult le.

Múlt tanév I. félévének a lezárásakor, február 6—7. napjain ismét megtartottuk az Intézet ún. csendes napjait. Ez alkalommal Benedek Sándor kolozsvári lelkész-esperes, dr. Szász Dénes székelyudvarhelyi és Kiss Károly medgyesi lelkészek tartottak egy-egy tartalmas előadást megbeszéléssel és bibliamagyarázattal. Dr. Szász Dénes „A gyülekezet ismeretének jelentősége a lelkészi szolgálatban.”, Kiss Károly „Teológiai ismeretek, általános műveltség és tanulmányi fegyelem fontossága” címen tartottak előadást. Benedek Sándor előadása az Intézet összes hallgatói előtt hangzott el ezen a címen: „A lelkész hit-

vestársának szerepe a gyülekezet életében". Ez alkalommal minden egyes hallgató beszámolt eddigi tanulmányi eredményéről és általános tapasztalatairól. Ez a megbeszélés fokozta a hallgatók hivatástudatának erősödését.

V. Külföldi kapcsolataink

Az elmúlt időszakban is ápoltuk külföldi hittestvéreinkkel való kapcsolatainkat.

A nyugat-németországi Mainz-i Protestáns Teológiai Intézet 30 hallgatóból és 7 tanárból álló csoportja romániai körútja során *április 6-án* látogatást tett a belvárosi templomunkban, amelynek történetét dr. Erdő János főjegyző ismertette.

Június 28-án Stefan Papa, az észak-amerikai Denver unitárius gyülekezet, valamint *július 5—6. napjain* George Beach, a szintén észak-amerikai arlingtoni gyülekezet lelkészei látogatást tettek egyházunknál. Előbbi néhány aranyosszéki gyülekezetben tett rövid látogatást, utóbbi pedig Rezi Elek teológiai tanár ill. Nagy Ferenc segesvári lelkész irányítása mellett a kolozsvári, maros-küküllői és sepsiszentgyörgyi egyházkörök néhány egyházközségét látogatta meg.

Július 10-én az Egyházak Világtanácsának és az Egyházak Európai Konferenciájának két képviselője, Wilhelm Nausner és Jaques Maury, az ortodox egyház képviselőinek kíséretében meglátogatta egyházi központunkat. A szívélyes megbeszélésen ismertettem egyházunk történetét, és hitéletünk alapvető fontosságú kérdéseit.

Szeptember 27. és október 1. között az IARF frankfurti központjának főtisztviselője, Klaus Glindemann tett látogatást egyházunkban. Négy napi ittléte alatt megismerkedett egyházi központunkkal és Rezi Elek, Mikó Lőrinc, valamint jómagam vezetése mellett rövid látogatást tett aranyosszéki egyházközségekben, majd Segesváron, Székelykeresztúron, Korondon és Marosvásárhelyen, nagyra értékelve lelkészeink vendégszeretétét.

A már említett három külföldi látogatás mellett dr. Erdő János főjegyző és dr. Szabó Árpád professzor *július 10—13. napjain* részt vettek a svájci szabadelvű egyház Genfben tartott teológiai konferenciáján, amelynek központi témája „A gondolkodás mint kihívás a mai kereszténység számára” címen. A konferencia rendezőinek megállapítása szerint képviselőink jelenléte és a gyűléseken való közreműködése azoknak színvonalát emelte és a népek közötti megértést szolgálta.

Augusztus hónapban a belgiumi Leuven-ben XIII. kongresszusát tartotta az Ótestamentum tanulmányozásával foglalkozó nemzetközi szervezet, melyen az ótestamentumi kutatás legújabb eredményeit vették számba és értékelték ki. Ezen a kongresszuson egyházunkat dr. Szabó Árpád professzor képviselte.

Végül örömmel hozom az Egyházi Főtanács tudomására, hogy a Vallásügyi Hivatal engedélyével és az észak-amerikai Meadville-Lombard Chicago-i Teológiai Intézet meghívására, Andrási György előadótanácsos 6 hónapot, az angol nyelv minél teljesebb elsajátítása érdekében ebben az intézetben tölt. Nevezett afia a napokban meg is érkezett az Intézetbe. Mínt hogy egyházunknak elsősorban angol nyelvű külföldi kapcsolatai vannak, rendkívül fontos, hogy egyházi központnak legyen angol nyelvet jól ismerő vezető tisztviselője. Ezért külföldi tanulmánya elé nagy bizalommal és várakozással tekintünk.

VI. A béke megőrzésének ügyét egyházunk legelső feladatának tekintette a múltban és tekinti ma is. Gyűléseink egyik fő tárgyát mindig ez a döntő fontosságú kérdés képezi, amely lelkészeink szószéki szolgálatának és híveinkkel való érintkezéseinknek elsőrendű fontosságú, központi feladata, tudva, hogy alkotó munkát csak békében végezhetünk.

VII. Kiadványok

A Vallásügyi Hivatal engedélyezte az Imakönyv változatlan formában való újrakiadását 2000 példányban és kérésünkre hozzájárult a Keresztény Magvető példányszámának 500-ról 600-ra való emeléséhez. A folyóirat ezidei első száma a napokban jelenik meg. A második szám megjelenése is folyamatban van. A múlt évben is kiadtuk a falinaptárt és kiadjuk ebben az évben is.

Nem tudom eléggé hangsúlyozni milyen fontos szerepet tölt be egyházi életünkben a Keresztény Magvető megjelenése. Ezért ez alkalommal is nyomatékosan felhívom és kérem lelkészeinket és ugyanakkor világi híveinket is, hogy írásaik beküldésével segítsék folyóiratunk szerkesztőségét, hogy fontos hivatását a jövőben is betölthesse.

A jövő évre újra kértük az Énekeskönyv, a Káté és a Négyszáz év c. kiadványok újrakiadásának jóváhagyását.

VIII. Halottaink

A Zsinati Főtanács óta, a már említett két lelkészen kívül, az alábbi hittestvéreink távoztak az örökkétartó világba.

Január 2-án elhunyt *Nagy Ernő* kolozsvári hívünk, aki testvérének, néhai Nagy Albert festőművésznek számos nagyértékű festményét egyházunknak adományozta. Temetésén a szolgálatot Szabó Dezső lelkész végezte.

Január 4-én özv. *Szathmári Gézáné Barra Lenke*, volt lelkésziünk özvegye Tordán, 85 éves korában; Fazekas Ferenc helybeli lelkész temette.

Nájay Zsigmond, a jobbágyfalvi egyházközség 38 éven át volt énekvezére, február 7-én, 78 éves korában. Temetésén a szolgálatot Szén Sándor helybeli lelkész végezte, az egyházkör nevében Kolcsár Sándor köri esperes búcsúztatta.

Barta Lajos, az Egyházi Főtanács tagja, július 18-án 81 éves korában, Nagyajtán. A temetési szolgálatot Gál Jenő helybeli esperes-lelkész végezte.

Sükösd György, a sepsiszentkirályi egyházközség 38 éven át volt énekvezére, augusztus 27-én, 63 éves korában. Temetésén Kovács István helybeli lelkész búcsúztatta, az egyházkör részvétét Török Árjon sepsiszentgyörgyi lelkész tolmácsolta.

Péterffy István ny. zenetanár 83 éves korában, szeptember 26-án, Székelykeresztúron. Báró József helybeli lelkész, köri esperes temette.

Lőrinczi Lászlóné Szolga Iluska, néhai Lőrinczi László úrmösi lelkész özvegye, október 1-én, 84 éves korában Székelykeresztúron. Temetésén a szertartást népes gyülekezet jelenlétében Báró József helybeli lelkész-esperes végezte.

Özv. *Péter Ödönné Mezei Mária*, volt lelkésziünk özvegye, 92 éves korában, november 15-én, Erdőszentgyörgyön. Temetésén a szolgálatot Benedek Jakab lelkész végezte.

Legújabb szomorú hírünk az, hogy *Bözödi György*, író és egyházunk jótévője, november 5-én elhunyt. Temetéséről később történik inézkedés.

Elhunyt hittestvéreink emlékének áldozunk egy perces felállással.

Főtisztelendő Főtanács! Az eddig elmondottakhoz még egy néhány fontosnak tartott kérdést óhajtok hozzáfűzni.

Dr. Gyarmathy Árpád egyházunk főgondnoka, előrehaladott kora és országunkból való távozása miatt, tiszttségéről lemondott. Meghottan teszünk tanúbizonyságot arról, hogy egyházunkat különböző tisztségekben hosszú évtizedeken át teljes hűséggel szolgálta. Kívánjuk, hogy a gondviselő Isten továbbra is áldja meg jó egészséggel, testi és lelki erővel.

Szeretném kihangsúlyozni a székeljudvarhelyi egyházközség ket-tóosztásának nagy jelentőségét; az egyházközség egyhangú elhatározását örömmel és meglelégedéssel köszöntöm. Az egyházközség túl népes lett ahhoz, hogy egyetlen gyülekezet keretén belül eredményes módon tudjon működni. Mert nagyon fontos az, hogy egyetlen gyülekezeti tag se menjen veszendőbe. Tudjuk, hogy városi egyházközségeink erőteljes lélekszám szerinti megnövekedése ugyanakkor falusi gyülekezeteink jelentős gyengülését jelenti, bár az utóbbi években a városokba való áttelepülés irama sokat csökkent. Ugyanakkor mindent meg kell tennünk, hogy kis lélekszámúvá vált egyházközségeink életképesek maradjanak. Ennek sajnos nagy akadálya a teológiai hallgatók túlságosan kis száma. Ez ellen állandóan küzdünk minden erőnkkel, újra meg újra kérve a Vallásügyi Hivataltól az I. évfolyamra beiratkozható ifjak számának legalább kisméretű növelését. Aggasztó, hogy kis egyházközségeink mind nagyobb mértékben lelkész nélkül maradnak. Olyan egyházközségek, mint Lókod, Muzsna, Csegez, Tordátfalva, Tarcsafalva, egyelőre nem reménykedhetnek abban, hogy lelkészüik legyen, és ez a szám a nyugdíjazások következtében még növekedni fog.

Ehhez kapcsolódik az a szomorú tény, hogy egyetlen esztendő alatt két nagy egyházközségben, Székelyszentmihályon és Petrozsényban szolgált lelkészünk helyét hűtlenül elhagyta. Ezt a legteljesebb mértékben el kell ítélnünk, hiszen az ilyen lelkészek hűségesküjüket szegik meg, amelyre nincs mentség. Nem tudjuk elég erőteljesen hangsúlyozni, hogy a lelkészeknek nyáját, gyülekezetét cserbenhagynia nem szabad. Azt is aggodalommal vesszük tudomásul, hogy gyülekezeteink tagjai közül elég sokan hagyták és hagyják el szülőföldjüket, gyengítve ezáltal népi közösségünk erejét. De a lelkészek ezt a cselekedetét semmiképpen nem fogadhatjuk el. Ezért arra kérjük őket, maradjanak őrhelyükön és teljesítsék hivatásukat azon a helyen, ahová őket az isteni gondviselés és híveink bizalma helyezte.

Nagy meglelégedéssel vesszük tudomásul, hogy a fokozatosan mind inkább megszerveződő hiterősítő hét nagyszerű eredményekhez vezetett. Állandóan ösztönöznünk kell gyülekezeteinket, elsősorban lelkészeinket, hogy ez az ünnepi alkalom kivétel nélkül mindenütt megszerveződjék. A jelentések mind arról tanúskodnak, hogy a hívek az ilyen istentiszteleten szívesen vesznek részt. Hasonlóképpen ösztönöznünk kell a téli hónapokban a szeretetvendégségek bevezetését, amelyek az egyházhoz való hűséget, nagymértékben erősítik.

Egyházunk régóta vajúdo problémája a nagy értéket képviselő kilyéni templom megjavítása. A bukaresti tervhivatal néhány héttel ez-

előtt leküldött egy kb. egy millió értékű költségvetést. Ez természetesen számunkra teljesíthetetlen. Csak az a megoldás látszik lehetségesnek, hogy a javításokat egyetemes összefogással fokozatosan hajtsuk végre.

Jelentésemben csupán azokat az adatokat soroltam fel, amelyek püspöki tevékenységemhez kapcsolódtak. A két előadótanácsos jelentései, valamint a Nyugdíjintézet vezetőjének beszámolója egyházunk életének többi vonatkozásáról nyújtanak tájékoztatást.

Egyházunk élete az elmúlt év leforgása alatt is zökkenőmentesen folyt. Minden lényeges kérdés megoldásában együttműködtünk a Választási Hivatal vezetőjével és megyei megbizottaival. Igyekeztünk úgy dolgozni és imádkozni, hogy azon Isten áldása nyugodjék.

Köszönöm munkatársaimnak és az egyházi központ tisztviselőinek, főgondnokainak, főjegyzőjének, teológiai tanárainak, espereseinek, köri felügyelő gondnokainak, lelkészeinek, hogy munkámban önzetlenül, nagy buzgósággal és jóakarattal segítettek. Megnyugtató, hogy híveink egyházunk iránti ragaszkodásukról, áldozatkészségükről és feltétlen élni akarásukról újra meg újra tanúbizonyságot tesznek.

Kérem a gondviselő Istent, legyen velünk továbbra is, és áldásával újra meg újra szentelje meg minden nemes szándékunkat és evangéliumi szellemű cselekedetünket.

PAUL TILlich

A HIT DINAMIKÁJA*

II. MI NEM A HIT?

1. A HIT JELENTÉSÉNEK ÉRTELMI ELTORZULÁSA

A hit pozitív leírása magában foglalja a visszautasítását azoknak a magyarázatoknak, amelyek veszélyesen eltorzítják a hit jelentését. Ezeket a magától értetődő elutasításokat nyilvánvalóvá kell tennünk, mivel az eltorzítások óriási hatást gyakorolnak a népi gondolkodásra és számlájukra írható, hogy sokakat elidegenítettek a vallástól a tudományos világszemlélet érvényesülésének kezdete óta. De nemcsak a népi gondolkodás torzítja el a hit jelentését. Mögötte ott találunk filozófiai és teológiai gondolatokat is, amelyek kifinomultabb módon szintén eltévesztik a hit jelentését.

A hit jelentésének különböző eltorzított magyarázatai nem vezethetők vissza egyetlen forrásra. A hit mint a lét végső érdeké az egész személy központi aktusa. Ha a személy egészét alkotó funkciók valamelyikét részben vagy teljesen azonosítjuk a hittel, úgy a hit jelentése eltorzul. Ezek a magyarázatok összességükben nem tévesek, mivel az emberi lélek valamennyi funkciója részt vesz a hit aktusában. Azonban az igazság eleme bennünk a tévedés egészével keveredik.

A legáltalánosabb félreértelmezése a hitnek, ha azt alacsonyabb bizonyítékokkal bíró ismereti aktusnak tekintjük. Ennek során valamit állítanak, ami többé-kevésbé valószínű vagy valószínűtlen annak ellenére, hogy az nem bír elégséges elméleti megalapozással. Ez a helyzet igen gyakori a mindennapi életben. Ha így értelmezik, akkor sokkal inkább általános hitről mint vallásos hitről van szó. Elhisszük, hogy a kapott információ helyes; hisszük, hogy a múlt eseményeiről készített feljegyzések hasznosak a tények helyreállításához; hisszük, hogy egy tudományos elmélet elegendő egy egész sor tény megértéséhez; hisszük, hogy egy személy sajátos módon fog cselekedni, vagy, hogy egy politikai helyzet bizonyos irányban fog változni. Ezekben az esetekben a hit elégséges bizonyítékokon alapszik, hogy az esetet valószínűvé tegye. Néha azonban az ember olyasmiben hisz, amely alig valószínű, vagy nagyon is valószínűtlen, ha éppen nem lehetetlen. Ez elméleti és gyakorlati hitek mindenike számára az okok eltérőek le-

* Dynamics of Faith. New York 1958. 30—39.; fordította dr. Szabó Árpád.